

هشدار بقایای نسبت به استفاده ابزاری از آژانس انرژی اتمی

سخنگوی وزارت امور خارجه در خصوص پیامدهای استفاده ابزاری از آژانس بین‌المللی انرژی اتمی برای بسترسازی فشار سیاسی و توجیه تجاوز نظامی علیه ایران هشدار داد. اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان در پیامی در شبکه ایکس دربارۀ عملکردمدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درقبال موضوع هسته‌ای ایران هشدار داد. او نوشت: مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، گزارش‌دهی فنی مرجعی کهاعتبارش بر تخصص فنی،بی‌طرفی واستقلال عمل آن استوار است،را به توجیه سیاسی برای جنگ‌افروزی تبدیل کرده است. بقایی افزود، زمانی که گزارش‌های آژانس به جای رفع ابهام‌ها،به تهیه‌کننده خوراک برای تولیدروایت تهدیدو ساختن پرورنده سیاسی وحقوقی علیه یک کشور بدل می‌شوند،مرز میان «ظلمات فنی» وزمینۀسازی برای تجاوز نظامی،به شکلی خطرناک‌از بین می‌رود.به گفته‌سخنگوی وزارت خارجه کشورمان، این مسالۀ صرفاً به خشم‌دار شدن اعتبار آژانس یا مدیر کل آن محدود نمی‌شود؛بلکه آنچه بر پاد می‌رود، ارزشمندترین دارایی آژانس،یعنی اعتبار آن به عنوان مرجع بی‌طرف ومستقل است.هنگامی که اعتبار فنی ونهادی آژانس قربانی دستور کارهای سیاسی می‌شود، آژانس تبدیل به ابزاری برای منطقی جلوه‌دادن و تسهیل تجاوز می‌شود.بقایی نوشت:این یک شکست نهادهی عمیق است. بدتر آنکه، این وضعیت آژانس را تبدیل به یک همدست جهت بسترسازی سیاسی برای یک جنگ غیرقانونی و انتحالی می‌کند؛ جنگی که در راستای مطامع و جاهطلبی‌های رژیم‌ی نسل کش صورت می‌گیرد که همچنان مانع اصلی بر سر راه ایجاد خرابه‌های عاری از سلاح‌های کشتار جمعی است. سخنگوی وزارت خارجه افزود:نهادی که وظیفه کمک به صیانت از صلح و امنیت بین‌المللی را بر عهده دارد، هرگز نباید بخشی از زنجیرۀ تولیدبهدیه‌های جنگ‌باشد در آریایی مسوولیت تجاوز نظامی و جنایات جنگی، مطالبه پاسخگویی را نمی‌توان تنها به کسانی محدود کرد که دستور حمله می‌دهند یا مشخصاً چنین حملات غیرقانونی را اجرامی کنند.مسوولیت باید شامل حال کسانی نیز بشود که آگاهانه به شکل گری پنهانۀهای سیاسی و حقوقی برای توجیه تجاوز کمک کرده‌اند.به گفته بقایی، کسانی که از رای‌های نادرست را به مثابه مبنایی موفق برای اقدامات فحری عرضه می‌کنند و از این طریق زمینه‌و بستر تجاوز افرام می‌نمایند یا آن مشرع جلوه می‌دهند، نمی‌توانند از زیر بار مسوولیت پیامدهای آن شانه خالی کنند.

تکمیل کنترل انصارالله یمن بر تنگه باب المندب

در حالی که ارتش یمن کنترل جزیره «مبون» را در دست گرفته و بااین پیشروی کنترل کامل خود را بر تنگه باب المندب تثبیت کرده، منابع یمنی از تجاوز عربستان به‌قرد گاشهر المخاخر داندن در پی حملات متخاصمه عربستان وشیطنان یمنی تحت امرش، در نهایت ارتش یمن روز پنجشنبه توانست کنترل ساحلی استراتژیک «المخا» را در ساحل غربی یمن در دست بگیرد و در تازمترین تحولات، مقاومت یمن، کنترل جزیره مبون و شهر ذوبل را هم در دست گرفته است. بر اساس گزارش خبرگزاری فرانسه، ارتش یمن باور دارد به این منطقه، کنترل خود را بر تنگه باب المندب تکمیل کرد. از سوی دیگر، منابع یمنی از حملات متجاوزانه جنگنده‌های عربستان به قردگاه المخاخر داندن به گفته منابع، جنگنده‌های سعودی دو حمله هوایی به قردگاه‌المنجاجام داندن. این تجاوزات در حالی رخ می‌دهد که ارتش یمن روز گذشته به پیشروی گسترده در ساحل غربی کنترل شهر المخاومناطق در استان الحدیده را در دست گرفت. در همین حال، سعید ثابت، رییس دفتر شبکه خبری الجزیره در یمن، اظهار داشت که مهم‌ترین تحول در یمن در ساعات اخیر، پیشروی گروه انصارالله یمن به دریای سرخ و کنترل یا ورود آنها بشهر المخا بوده است. خبرگزاری راه‌همچنین به نقل از منابع دولتی گزارش می‌دهد که آن‌ها به شهر ذباب در استان تعز نزدیک می‌شوند که کنترل آن را به دست گرفتند. قردگاه مقام‌امریکایی مطلع گفتند که محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی روز پنجشنبه در میانه تشدید تجاوزات کشورش علیه یمن، دو بار باو داندن را تمهید، رییس جمهور امریکا تماس گرفت و او خواست محلاتی علیه مواضع انصارالله انجام دهد، اما ترامپ این درخواست را رد کرد و مقامات امریکا یکی تأکید کردند که دولت واشنگتن فعلا هیچ برنامه‌ای برای مداخله مستقیم علیه مقاومت یمن ندارد. با پیگیره خبری-تحلیلی اکسیوس با انتشار این مطلب گزارش داد: قیمت نفت روز پنجشنبه پشت افزایش یافت، چراکه حوثی‌ها (انصارالله یمن) یک شهر ساحلی راهبردی در یمن نوشت: «روایری یمن و عربستان با تنگه باب المندب -شریان تجارت جهانی و صادرات نفت عربستان- نزدیک‌تر شدند. در حالی که ایران کنترل تردد در بابی از تنگه هم را به عنوان یک کشور ساحلی که مورد تجاوز غیرقانونی قرار گرفته تحت کنترل دارد، کنترل انصارالله بر باب المندب می‌تواند به تهرآن که اهرم فشار قدرتمند جدید در برابر امریکا و متحدانش در خلیج فارس بدهد.

سفر فرمانده ستکام به عربستان

دو منبع آگاه گفتند که در یادر برد کویر، فرمانده فرماندهی مرکزی تروزی رستی امریکا موسوم به ستکام روز پنجشنبه برای نشست‌های فوری هماهنگی به عربستان سعودی سفر کرد. رسانه امریکایی در ادامه آن دو بار مشغولر شد که ریاضی اجازه نداد یک هوایمی ایرانی حامل مقامات ارشد این جنبش که از مراسم تشییع (حضرت ابنتالله شهید سید علی خامنه‌ای رهبر پیشین ایران) باز می‌ماند یعنی وابسته به آن محمد بن سلمان خواستار حمایت سیاسی ترامپ برای حمله به قردگاهصنعا شد. اما روشن کرد که عربستان به کمک نظامی امریکا نیازی ندارد. در ادامه نیز حمایت خود را اعلام کرد و مقاومت یمن به تلافی آن به نفکشی امر سعودی در دریای سرخ حمله کرد که تهدیدی برای مسیری حیاتی صادرات نفت برای عربستان است و بعدا حملات خود را به تأسیسات انرژی عربستان گسترش داد. عربستان سعودی و مزدوران یمنی وابسته به آن، به‌ها حملات هوایی و تهاجم‌های زمینی علیه مواضع انصارالله به تنش هامن زدن. در ادامه این مطلب مطرح شد: «درخواست عربستان برای اقدام نظامی مستقیم امریکا، تغییر چشمگیری نیست به ژوئیه است، یعنی زمانی که ریاض به واشنگتن گفت خودش می‌تواند از عهده انصارالله برآید. اما باشدت گرفتن درگیری، سعودی‌ها خواستار سطوح بالاتری از حمایت امریکا بشا دهند».

فرشاد مومنی می گوید باید از اشتباهات گذشته درس عبرت بگیریم

اقتصاد ایران؛ از خطاهای سیاست گذاری تا فشار تحریم

یک انتخاب، بلکه پیش شرط خروج از کودتومی می‌دانند

یکی از مهم‌ترین انتقادهایی که طی سال‌های گذشته بارها مطرح شده، نبود ثبات در سیاست گذاری اقتصادی است. فعال اقتصادی، تولیدکننده و سرمایه‌گذار پیش از هر چیز به قابلیت پیش‌بینی نیاز دارد. اما اقتصاد ایران بارها با تغییرات ناگهانی در مقررات، بخشنامه‌های متناقض و تصمیم‌های کوتاهمدت روبرو شده است. این بی‌ثباتی تنها به بازار ارز یا تجارت محدود نیست. در حوزه مالیات، صادرات، قیمت‌گذاری، واردات مواد اولیه و حتی تأمین مالی نیز تغییر مداوم فزاینده‌ای، هزینه‌های اقتصادی را افزایش داده است. اگرچه اقتصاد ایران در این سال‌ها مسیریابی برای دور زدن بخشی از محدودیت‌ها پیدا کرده و همکاری‌های منطقه‌ای، پیمان‌های چندجانبه و توسعه تجارت با کشورهای همسایه بخشی از فشار را کاهش داده‌اند، اما هزینه‌هایندالات همچنان بالاتر از شرایط عادی است. افزایش هزینه حمل‌ونقل، دشواری واردات فناوری و محدودیت سرمایه‌گذاری خارجی، مستقیماً بر رشد اقتصادی اثر گذاشته‌اند. در واقع، تحریم‌به‌تنهایی علت همه مشکلات نیست. ماسرعت اصلاحات و ظرفیت رشد اقتصاد رابه‌شکل محسوس کاهش دلدست‌هایم موضوع‌یاعت شده بسیاری از تحلیل‌گران، دیپلمات‌های اقتصادی را مکمل اصلاحات داخلی بداندند، نه جایگزین آن.

هکچنان محل مناقشه است شوک درماني؛ تجربه‌ای که

یکی دیگر از محورهای اصلی نقد سیاست‌های اقتصادی، اتکا به اصلاحات ناگهانی یا همان شوک درماني است. در اقتصاد ایران بارها تلاش شده با افزایش یکباره قیمت حامل‌های انرژی، تغییر نرخ ارز یا حذف یارانه‌ها، مشکلات ساختاری در مدت کوتاهی برطرف شود، اما تجربه نشان داده این سیاست‌ها اغلب هزینه اجتماعی بالایی داشته‌اند. حذف ارز ترجیحی نمونه‌ای از همین دوگانه است. از یک سو بسیاری از کارشناس معتقد بودند که چنین چیزی به معنای آزاد کردن گسترده رانت و فساد است و اصلاح آن اجتناب‌ناپذیر بود. از سوی دیگر، اجرای این سیاست باعث جهش قیمت بخشی از کالاهای اساسی شد و فشار قابل توجهی بر فقیرهای پایین وارد کرد. موضوعی که دولت برای جبران آن به تدریج اقدام کرد، اما تجربه‌های مشابهی در کشورهای دیگر نشان می‌دهد که چنین اقداماتی بدون در نظر گرفتن تأثیرات اجتماعی، می‌تواند به نفع بخش‌های کم‌درآمد منتهی شود. در حالی که دولت‌ها به دنبال کاهش هزینه‌های جاری و غیر این صورت، همه سیاست‌درست‌نیز می‌تواند به بحران جدیدی تبدیل شود.

ناهماهنگی میان سیاست‌ها و ظرفیت‌های داخلی

اقتصاد ایران از ظرفیت‌های قابل توجهی در حوزه تولید، انرژی، ترانزیت و سرمایه‌انسانی بر خود است، اما یکی از انتقادهای جدی این است که سیاست‌های اقتصادی همیشه متناسب با این ظرفیت‌ها طراحی نشده‌اند. بخش خصوصی سال‌هاست از دشواری دسترسی به سرمایه در گردش، برکراسی اداری، تعدد مجوزها و هزینه بالای تولید گلایه دارد. همین‌نظام بانکی نیز بخش بزرگی از بار تأمین مالی اقتصاد را بر دوش گرفته. در حالی که بازار سرمایه و سایر ابزارهای تأمین مالی هنوز نتوانسته‌اند جایگاه متناسبی پیدا کنند، همین خلک محدود بر اقتصاد سیاست‌گذار را در یک دوگانگی قرار داده است: اگر اعتبارات بانکی افزایش یابد، نگران‌ی از رشد نقدینگی و تورم بالایی و در اگر محدود شود، تولید با کمبود منابع مالی و رکود مواجه می‌شود. به همین دلیل، بسیاری از کارشناسان اصلاح‌نظام بانکی را نه

اصلاحات بدون یادگیری از گذشته ممکن نیست

فرشاد مومنی در تازه‌ترین تحلیل خود، به همین نکته تأکید کرده است که مسالۀ اصلی اقتصاد ایران صرفاً کمبود منابع یا فشار خارجی نیست، بلکه نحوه مواجهه با خطاهای گذشته اهمیت تعیین‌کننده دارد. از نگاه او،

مسعود پزشکیان در همایش اقتصادی سران عضو بریکس مطرح کرد

گذار از «همکاری بالقوه» به «همکاری عملیاتی»

رییس جمهور تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران باذخایر عظیم انرژی و موقعیت جغرافیایی ممتاز، آمادگی دارد نقش شریک راهبردی در زنجیره‌های تأمین انرژی، غذا و حمل‌ونقل بریکس را ایفا کند. مسعود پزشکیان عصر روز (جمعه) در همایش اقتصادی سران عضو بریکس که در دهلی برگزار شد تصریح کرد: ما در آستانه تحولی بنیادین در اقتصاد جهانی با ورود هوش مصنوعی هستیم. بریکس (جمعه) در همایش اقتصادی سران عضو بریکس که در ناپل برگزار شد، باور داریم که قدرت واقعی بریکس تنها در اندازه اقتصاد اعضا خلاصه نمی‌شود، بلکه زمانی آشکارتر می‌شود که این ظرفیت‌ها به شبکه‌ای از تجار، تره سرمایه‌گذاری و تأمین مالی مشترک تبدیل شوند؛ یعنی گذار از «همکاری بالقوه» به «همکاری عملیاتی». همکاریان گرامی؛ جمهوری اسلامی ایران بر این باور است که تاب‌آوری اقتصادی بدون تنوع‌بخشی به شرکای تجاری، تأمین مالی و مسیرهای پرداخت امکان‌پذیر نیست. ایران طی سال‌های گذشته با تحریم‌های گسترده مواجه بوده، اما در ماه‌های اخیر این فشارها با تجاوز نظامی امریکا و رژیم اسراییل علیه جمهوری اسلامی ایران و در حمل‌های بسیار دشوار و خطرناک‌تر شده است. این تجاوز، در کنار خسارات انسانی و مادی آن، یک واقعیت مهم را بار دیگر آشکار کرد: امنیت اقتصادی از امنیت ملی و امنیت منطقه‌ای جدانشدنیست. هرگاه تجارت انرژی، زیرساخت یا نظام مالی یک کشور تحت فشار سیاسی یا نظامی قرار گیرد، آثار آن

توسعه اقتصادی زمانی امکان‌پذیر است که سیاست‌گذار از تجربه‌های ناموفق درس بگیرد و به جای تکرار تصمیم‌های پرهزینه، به سمت اصلاحات نهادی و سیستم‌مند حرکت کند. او معتقد است فسادناکارآمدی و بی‌ثباتی رانمی‌تواند با تحریم‌های مقطعی یا شخص‌محور مهار کرد، بلکه باید سازوکارهای تصمیم‌گیری، شفافیت و پاسخگویی اصلاح شوند. به بیان دیگر، اگر ریشه‌های نهادی مشکلات تغییر نکنند، حتی بهترین سیاست‌های کوتاه‌مدت نیز اثر پایداري نخواهند داشت. فرشاد مومنی در نشست تخصصی به‌همین‌بابی موسسه مطالعات دین و اقتصاد اظهار کرد: انتظار این است که سطحي از یادگیری در نظام تصمیم‌گیری کشور شکل گرفته باشد که دیگر به سراغ سیاست‌های بی‌ثبات کننده و ناامن کننده نروند. اما آنچه مشاهده می‌کنیم، اصرار و پافشاری غیرمتعارف و مشکوک بر اجرای سیاست‌هایی است که پیش از این نیز نتایج ناموفق آنها تجربه شده است، و در ادامه دارد. در علم، آزمون و خطا پذیرفته شده است، اما اگر آدمی به خطا منحصر نشود، یک را بدیهه‌های عقل سلیم این است که آن خطا تکرار نشود. با این حال، در نظام تصمیم‌گیری‌های اساسی کشور شاهدان هستیم که یک سیاست شکست‌خورده در دوره مسوولیت یک دولت، مجلس رییس قوه‌ها و دولت را در معرض آزمون قرار می‌گیرد و مانند تجربه‌های قبلی با شکست مواجه می‌شود. اما این شکست، به یادگیری منجر نمی‌شود این اقتصاددان با اشاره به اینکه در آموزه‌های دینی نیز بر درس گرفتن از تجربه تأکید شده است، گفت: پرسش این است که چرا با وجود تجربه شکست‌های متعدد در سیاست‌های ثبات‌زد، همچنان بر تداوم آنها اصرار می‌شود.

◀ **قرارگیری بر نامه‌ای قاطع برای پیشگیری از فساد** مومنی یکی از عوامل مهم در توضیح این وضعیت را اعتراض منافع «کلیست وافر» متفکران بزرگ توسعه‌معتقد کل ماجرای توسعه و توسعه‌نیافتگی، تابع توانمندی جامعه‌هاست. یک کشور در هر استارک‌ترین مغایع فردی و جمعی است. اگر تریب‌ات نهادی به گونه‌ای باشد که مغایع یک‌اقبلیت تأمین و در مقابل، ضربه‌های مهلکی به منافع اکثریت وارد شود، و در مقابل، برای عمده‌ترین بخش منافع چارهای ایجادشده تازمانی که برای مسالۀ مواجهه با در معرض آزمون قرار نشود، هیچ کوششی به ثمر نمی‌نشیند. وی ادامه داد: علم برای شرایطی که تصمیم‌گیری‌ها و تخصیص منابع تحت تأثیر منافع گروه‌های اندک، الیگارشی‌ها یا مافیاجا قرار می‌گیرد دین را فساد دارد و یکی از راه‌های نجات، قرار دادن یک برنامه قاطع پیشگیری در راه است. در دستور کار است، در مطالعات کارشناسی، چهار مغفد شناسایی شده که اگر بسته شوند، زمینه بروز بیش از چهار پنجم موارد ارتکاب فساد، مسکود خواهد شد. مومنی در ادامه باطرح این پرسش که آیا شرایطی بدتر از تعارض منافع می‌تواند توضیح‌دهنده تداوم سیاست‌های شکست‌خورده باشد، به ادبیات مربوط به «تسخیر ساختار قدرت» توسط مافیاجا و الیگارشی‌ها اشاره کرد و گفت: این بحث در تجربه به کشورها پیچیده‌تر پس از فروپاشی بلش ویک، در جمله روسیه، مورد توجه قرار گرفته است. در شرایطی که بخش‌هایی از ساختار قدرت توسط مافیاجا و الیگارشی‌ها تسخیر شده‌باشد، دیگر نمی‌توان صرفاً قاطعیت می‌تواند روند ملذذی دولت را از دمی دولت یا بازار، آنچه در حال وقوع است را صورت‌بندی کرد؛ چرا که به اندازه کانون‌های قدرت و ثروتی که تحت کنترل الیگارشی‌ها و مافیاجاهاست، یا بخش‌هایی از دولت و بخش

خصوصی مواجه هستیم و باز یگران اصلی پشت پرده قرار دارند. مومنی سه‌اگر را به عنوان «باطل‌السر» «بدیده تسخیرشدگی ساختار قدرت بر شمرد و گفت: نخست، شفاف‌سازی فرآیندهای تصمیم‌گیری و تخصیص منابع، دوم، میدان دادن به مشارکت هر چه بیشتر مردم در سرنوشت سیاسی و اقتصادی و سوم، قرار دادن تولیدفناورانه به عنوان شاخص از زبانی کیفیت قاعده‌گذاری هاست. وی با اشاره به اهمیت ثبات اقتصادی گفت: یکی از مهم‌ترین فلسفه‌های به‌سمیت شناختن ضرورت مداخله دولت در اقتصاد، تضمین و برقراری ثبات است. اگر دولتی نغته‌ها تضمین‌کننده ثبات نباشد، بلکه سیاست‌هایش بر محور بی‌ثبات‌سازی سیستمی بنا شده باشد، این وضعیت برای آدمی و تسخیرشدگی راه‌ی نمایش می‌گذرد. منظور از دولت و حکومت در این بحث، صرفاً قوه مجریه نیست. اگر قدرتی بقای خود را در بی‌ثبات‌سازی اقتصاد کلان ببیند، حتی اگر نیروهای باسواد، شریف و دلسوزی و در بنده قدرت مخالفان این مناسبات باشند، غلبه‌طر فلان را بی‌ثبات‌سازی در فضای کلان می‌تواند نشانه‌ای از فساد گسترده و عمیق و تسخیرشدگی بخش‌هایی از ساختار قدرت توسط مافیاجا و الیگارشی‌ها باشد.

نقش عوامل خارجی در تشدید مشکلات اقتصادی چیست؟

مومنی در ادامه با اشاره به نقش عوامل خارجی در تشدید مشکلات اقتصادی اظهار کرد: آنچه مسالۀ وارد اقتصاد سیاسی ایران مشکوک‌تر می‌کنند این است که جنایتکاران و متجاوزان خارجی نیز به صراحت اظهار کرده‌اند که سیاست‌های بی‌ثبات‌ساز اقتصاد کلان، با برهم زدن چشماندار امنیت مردم، تضعیف‌کننده‌های تولیدمحور، تشدیدفساد و نابرابری‌های ناموجه و افزایش وابستگی به خارج می‌تواند ناراضایی ایجاد کند. وی افزود، اگر قرار است موضوع نفوذ در مرکز توجه قرار گیرد، تمرکز آن صرفاً بر تاش‌های علمی متفکران کشور به معنای کم کردن دوباره سوراخ‌های منافع نیزه‌های خارجی اقتضای می‌کند که در داخل ایران سیاست‌های بی‌ثبات‌کننده در دستور کار قرار گیرد. مومنی با اشاره به برخی اسنادو دیدگاه‌های مطرح‌شده درباره راهبرد «فروپاشی از درون» گفت: در این دیدگاه‌ها، یکی از راه‌های فروپاشی از درون، ترغیب حکومت‌ران به اتخاذ سیاست‌هایی عنوان شده که ذخایر استراتژیک‌رزی عمدتاً صرف‌واردات مصرفی شود. ظرفیت خلق فرصت‌های شغلی مولد کاهش یابد و با آزادسازی واردات، به‌ویژه در اقلامی که امکان تولید آنها در داخل وجود دارد، زمینه‌تاراضایی جوانان جویبار کار افزایش پیدا کند. هیچ عنصری به اندازه سیاست‌های تورم‌زانی‌تواند فرآیند فروپاشی از درون را تسریع کند. وی با بیان اینکه یکی از مهم‌ترین فلسفه‌های پذیرش مداخله دولت در اقتصاد، برقراری ثبات است، گفت: اگر دولت به جای تضمین ثبات، سیاست‌های خود را بر محور بی‌ثبات‌سازی سیستمی بنا کند، این وضعیت می‌تواند نشانه‌ای از ترکیب فساد و تسخیرشدگی ساختار قدرت باشد. این اقتصاددان با اشاره به دیدگاه‌های جان مینارد کینز درباره نقش دولت در ایجاد ثبات اقتصادی اظهار کرد: حتی توسعه‌کسری سوری بوده دولت، در شرایطی که بتواند عدم تعادل یونی‌تاریک‌های ببرد. از نظر اقتصادی قابل توجه است، برای فهم این مسالۀ باید توجه داشت که عقلایت در سطح بد یا عقلایت در

برای تبدیل همکاری تجاری به سرمایه‌گذاری واقعی، بانک توسعه جدید باید، از طریق خطوط اعتباری ویژه، تأمین مالی بازارهای محلی و ابزارهای مدل تضمین برای جذب سرمایه خصوصی، به موتور اصلی تأمین مالی زیرساخت و انرژی کشورها، عضو تبدیل شود. همکاریان گرامی؛ پیشنهاد مشخص دیگر جمهوری اسلامی ایران، ایجاد یک شرکت بیمه اتکایی بین‌المللی و سرمایه‌اولیه ده میلیارد دلار است. تاریخک پروژۀهای بزرگ زیرساختی و انرژی را پوشش دهد و اعتماد بخش خصوصی را افزایش دهد. ما همچنین در آستانه تحولی بنیادین در اقتصاد جهانی با ورود هوش مصنوعی هستیم. بریکس نباید صرفاً مصرف‌کننده فناوری باشد، بلکه باید در تولید دانش و شکل‌دهی استانداردهای اقتصاد دیجیتال نیز نقش‌داشته باشد. در کنار آن، امنیت سایبری زیرساخت‌های حیاتی را

ایران

سطح کلان تفاوت دارد. وی ادامه داد: کسری بودجه‌ای که به تازمانی سرمایه‌انسانی، تقویت‌بنیه تولیدی کشور و غلبه بر بحران تقاضای موثر کمک کند، از منظر منطق اقتصاد کلان قابل دفاع است. اما متأسفانه گویی سیاست‌های دولت در ایران از پس از جنگ تاکنون با این اندیشه نادرست گره خورده که می‌توان با بازارهای سطح خرد یا دشواری‌ها و مسائل تعیین‌کننده در سطح کلان، توسعه‌ای مقابله کرد. مومنی افزود، متفکران بزرگ توسعه در ادامه این دیدگاه تأکید کرده‌اند که ثبات اقتصاد کلان، هدف نهایی نیست، بلکه یکی از شروط تحقق کرابایی است. ثبات اقتصادی باید از یک سو عدم اطمینان‌ها را کاهش دهد و از سوی دیگر شرایط را به‌اندازای پیش‌بینی‌پذیر کند که تولیدکنندگان و خانوارها جرأت انتخاب داشته باشند. بارها در ایران دیده‌ایم که می‌محض ورود یک شوک قیمتی، فعالان اقتصادی دست از کار می‌کشند. این یعنی جرأت انتخاب از باز یگران اقتصادی، چه خانوارها و چه بنگاه‌های تولیدی، سلب می‌شود. این استاد دانشگاه با اشاره به دیدگاه‌های مطرح‌شده در ادبیات توسعه درباره الزامات نهادی ثبات اظهار کرد: در سطح توسعه، باید تر ثببات نهادی پشتیبان ثبات برای تضمین کرابایی، به‌روردی و دانایی محوری فراهم شود و یکی از الزامات آن، متوقف کردن مناسبات رانتی است. مومنی با اشاره به تجربه دهه ۱۳۹۰ در ایران گفت: در این دهه، رانت خلق شده از ناحیه شوک درماني حتی از رانت ناشی از خام‌فروشی نیز بیشتر بوده است. ریشه بسیاری از فاجعه‌های دهه ۱۳۹۰ این است که در این دهه، سیاست شوک نرخ از نسبت به دهه‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ بیشتر تکرار شد و هر چه این سیاست مشکوک و مخرب بیشتر تکرار شد، شدت شکست‌ها و فاجعه‌های ناشی از آن نیز افزایش یافت. وی با اشاره به اسنادی که در این زمینه در اختیار دارد، گفت: یکی از مواردی که شبیه تعارض منافع و تسخیرشدگی را در باره اصرار بر شوک درماني افزایش می‌دهد، همزمانی این سیاست با نوعی راه‌سازی مخرب در جهت منافع الیگارشی‌ها، انحصار و شبه‌انحصار هاست. مومنی ادامه داد: مستندات و موردها در مورد توضیح از هماهنگی حکایت می‌کنند؛ به این معنا که الیگارشی‌ها و مافیاجا بقادر غلبه‌ای از کالاهای اساسی و مورد نیاز مردم و تولیدکنندگان وارد وارد و در گمرک نگه می‌دارند و منتظر وقوع شوک قیمتی می‌نمایند. این اقتصاددان توضیح داد: کالاهایی که پیش از شوک در گمرک مانده‌باش، نرخ‌های ارزی قبلی تأمین شده‌اند، اما آزادسازی قیمت در آستانه شوک درماني باعث می‌شود کالا با نرخ ارز روز قیمت پیدا کرد و عرضه شود. به این ترتیب، واردکننده کالا را با نرخ ارز بسیار پایین‌تر تأمین کرده‌اند. از این‌بخ ارز روزی می‌فروشد و از این محل رانت غلبه‌ای ایجاد می‌شود. وی با استناد به تجربه نیمه‌دهه دهه ۱۳۹۰ اظهار کرد: رانتی کردن اقتصاد ایران، به معنای ریشه‌دار کردن فساد، نابرابری‌های ناموجه و تعمیق وابستگی‌های اقتصاد ایران است. به مراتب اختلاف زائر رانت‌ناشی از تک‌محصولی شدن اقتصاد است.

سیاست شوک درماني مساوی با گسترش فقر و افزایش فساد

مومنی با بیان اینکه اصرار بر چنین سیاست‌هایی شبیه تعارض منافع و تسخیرشدگی افزایش می‌دهد، گفت: بر اساس مستندات متعددی که تا سوسی‌بلک مرکزی سازمان بر نامه و بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی منتشر شده، شوک درماني سیاستی میان‌تهی، ظاهر فرب و پ‌مبنتی بر دروغ و تشدیدکننده شکاف میان مردم و حکومت است. چنین سیاستی در راستای منافع قوی‌ترین نیروی، کشور را در وضعیت تعلیق و بلاتکلیفی نگه می‌دارد و کسانی که دل در گرو ایران و تمامیت ارضی آن دارند، می‌دانند که شوک درماني به واسطه فاجعه‌های انسانی، اجتماعی و محیط‌زیستی، به اختلافات داخلی دامن می‌زند و مناسبات مبتنی بر ستیزی و حذف را جایگزین اعتماد و همکاری می‌کنند. این اقتصاددان ادامه داد: شواهد نشان می‌دهد هر که در ایران سیاست شوک درماني اجرا شده، هم بر گستره و عمق فقر افزوده شده، هم فساد افزایش یافته، هم نابرابری‌های ناموجه بیشتر شده و هم وابستگی‌های اقتصاد ایران به خارج افزایش پیدا کرده است. اقتصاد ایران امروز بیش از هر زمان دیگری در نقطه تلاقی دو واقعیت قرار گرفته است: فشارهای بیرونی همچنان ادامه دارد و در داخل نیز اصلاحات ساختاری دیگر قابل تعویق نیست. تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد که می‌توان همه مشکلات را به تحریم نسبت داد و نه می‌توان گفت خطاهای سیاست‌گذاری را نادیده گرفت. مسیر کاهش تورم و بازگشت رشد اقتصادی از دل مجموعه‌ای از اصلاحات هماهنگ، ثبات در تصمیم‌گیری، تقویت بخش خصوصی، اصلاح نظام بانکی و به‌رودگیری از ظرفیت دیپلماسی اقتصادی می‌گذرد. مسیری که شاید دشوار باشد، اما جایگزین پایدارتری برای تکرار بحران‌های گذشته به شمار می‌رود.

نیز تقویت بخش خلم‌ها و آقایان؛ شورای تجاری بریکس باید از مجموعه‌ای برای گفت‌وگو بموتور اجرایی ویژه، تأمین تبدیل شود. کار گروه‌های تخصصی آن باید، با شاخص‌های مشخص مانند میزان رشد تجارت درون بریکس، سهم ازهای ملی در میزان تجارت و حجم سرمایه خصوصی وارد شده، پروژۀهای مشخص و قابل‌تعمیق معرفی شود. جمهوری ایران با موقعیت جغرافیایی ممتاز و منابع طبیعی در دسترس، به‌ویژه انرژی، آمادگی دارد یکی از حلقه‌های مهم اتصال اقتصادی بریکس باشد. ما معتقدیم بریکس زمانی به نیروی واقعی در اقتصاد جهانی تبدیل می‌شود که همکاری‌های مادر قرار دادها، کارخانه‌ها، باندا و دیگر فعالیت‌های مردم‌کشورهای عضو دیده‌شود. جمهوری اسلامی ایران آماده است در کنار همه اعضای بریکس، برای ساختن اقتصادی بازر، تاب‌آورتر و دلاانه‌تر تلاش کند.